

Навчальна програма дистанційного навчання з дисципліни
АКТИВНЕ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ НАВЧАННЯ
(1 курс, II семестр)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

***Згуртування групи як передумова
ефективності глибинної психологічної роботи***

Робота в рамках даного модуля передбачає, насамперед, ознайомлення учасників зі специфікою глибинної групової психологічної роботи та відповідне згуртування членів навчального колективу з метою ефективної організації їх психотренінгової взаємодії. Робота з груповою динамікою та процесами згуртування шляхом інтенсифікації та конструктивно-емоційного насичення контактів в групі.

ТЕМА 1. Формування навиків самопрезентації в умовах соціально-психологічної взаємодії (6 год.)

Глибинне знайомство як передумова ефективної психологічної групової роботи. Відпрацювання здатності до самопрезентації та розкриття власної особистості. Створення доброзичливої психологічної атмосфери для подальшої психокорекційної роботи.

1. Пошуково-аналітична робота. З'ясувати поняття: «самопрезентація», «взаємопрезентація». Розкрити: первинні прояви самопрезентації, презентацію соціальних груп, організацій тощо.
2. З'ясувати походження, історію власного імені і вплив його на самопрезентацію у групі.
3. Намалювати «Автопортрет», використовуючи відповідний образ, символ (формат А4, А3; фарби, олівці, суха, масляна або воскова пастель тощо).
4. Пошуково-аналітична робота: різні стилі знайомства.
5. Есе. «Метафоричне знайомство». Написати есе через призму певного метафоричного (уявного) образу.
6. Створити колаж «Презентація вражень про себе очима інших» (формат А4, А1).
7. Створення творчої моделі самопрезентації.
8. Пройти психодіагностичну методику і здійснити інтерпретацію результатів. Методика двадцяти тверджень про само відношення (М.Куна, Т.Макпартленда) [16].
9. Перегляд кінофільму «Большая маленькая Я»/«L'âge de raison», Франція, Бельгія (2010). Написати есе за фільмом.

**СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ
ЛІТЕРАТУРИ**

1. Абрамова Г. С. Введение в практическую психологию/

- Г. С.Абрамова. – М.: Международная педагогическая академия – 1994. – 237с.
2. Вачков И. В. Психологический тренинг как средство развития профессионального самосознания педагогов / И. В. Вачков // Школа здоровья. – 1995. – № 3. – С.73-84.
 3. Гуцало Е.У. Загальна психологія. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів за КМСОНП / Е.У.Гуцало. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім.В.Винниченка. – 2005. – 426 с.
 4. Добрович А. Б. Общение: наука и искусство / А. Б. Добрович. – М.: «Яуза». – 1996. – 254 с.
 5. Зубченко В. В. Тренинг самоосмысления индивидуальности: базовые дефиниции и теоретические положения / В. В. Зубченко // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – № 2. – С. 74-77.
 6. Краткий психологический словарь / [под. общ. ред. А.В.Петровского, М.Г.Ярошевского]. – 2 изд. – Ростов н/Д: изд. «Феникс», 1998. – 512с.
 7. Леви В.И. Искусство быть собой / В. И. Леви. – М.: «Знание». – 1991. – 256 с.
 8. Майерс Д. Социальная психология / Д.Майерс. – СПб.: Питер, 1996. — 688 с.
 9. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене / В.В.Москаленко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 688с.
 10. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: навчальний посібник / Л.Е.Орбан-Лембрик. – Київ: Академвидав, 2010. – 544 с.
 11. Реан А.А. Социальная педагогическая психология / А.А.Реан, Я.Л.Коломинский. – СПб.: ЗАО Издательство «Питер», 1999. - 416 с.
 12. Словарь психолога-практика / [сост. С.Ю. Головин]. – 2-е изд., перераб. и доп. – Мн.: Харвест, 2003. - 976с. (Библиотека практической психологии).
 13. Снайдер Д. И. Практическая психология для подростков, или как найти свое место в жизни / Д.И.Снайдер. – М.: АСТ-ПРЕСС, 1999. – 288 с.
 14. Технологія тренінгу /[упорядник О. Главник, Г. Бевз / за загальною редакцією С. Максименка]. – К.: Главник, 2005. – 112 с.
 15. Чалдини Р. Социальная психология. Пойми себя, чтобы понять других / Р.Чалдини, Д.Кенрик, С.Нейберг — СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. — 336 с.

Електронні ресурси

16. Тест «Кто Я?» (М.Кун, Т.Макпартленд; модификация Т.В.Румянцевой) / Румянцева Т.В. Психологическое консультирование. Диагностика отношений в паре. – СПб., 2006. – С.82-103. [Електронний ресурс]: Все профессиональные психологические тесты <http://vsetesti.ru/424/>

ТЕМА 2. Розвиток, зміцнення і стабілізація стосунків у групі (процес згуртування членів групи) (10 год.)

Налагодження більш тісних і стабільних стосунків у групі шляхом використання вправ, орієнтованих на особистісне зближення. Робота над

процесом згуртування учасників.

1. Пошуково-аналітична робота. З'ясувати поняття: «згуртованість групи», «групова динаміка».
2. Твір-роздум на тему: «Що потрібно для того, щоб наша група була згуртованою».
3. Створити колаж «Портрет групи моїми очима» (формат А4, А1).
4. Намалювати «Асоціацію на групу» (колір, предмет, тварина, персонаж тощо), (формат А4, А3; фарби, олівці, суха, масляна або воскова пастель тощо).
5. Придумати і намалювати «Девіз групи» (формат А4, А3; фарби, олівці, суха, масляна або воскова пастель тощо).
6. Пройти психодіагностичні методики і здійснити інтерпретацію результатів: Методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі [17]; Визначення індексу групової згуртованості [18 або див. файл: metodika_sishora]; Методика «Вивчення згуртованості групи» [19]; Методика «Анкетування: згуртованість, ціннісні орієнтації, референтність, задоволеність» (розроблена Г.В. Дьяконовим) [20].
7. Перегляд кінофільму «Чучело» (1983), реж. Р.Бикова. Написати есе за фільмом.
8. Перегляд кінофільму «Хористи»/«Les Choristes», Франція, Швейцарія, Німеччина (2004). Написати есе за фільмом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Большаков В. Ю. Психотренинг: социодинамика, игры, упражнения / В. Ю. Большаков – СПб.: Светоч. – 1994. – 316 с.
2. Вачков И. В. Основные виды тренинговых групп в западной практической психологии / И. В. Вачков. – Деп. в ИТОП РАО. – № 20-96. – М., 1996. – 24 с.
3. Волянська О.В. Соціальна психологія: навчальний посібник / О.В.Волянська, А.М.Ніколаєвська. – К.: Знання, 2008. – 275 с.
4. Дьяконов Г.В. Изучение классного коллектива. Методические рекомендации для студентов педагогических институтов и учителей средних школ/ Г.В.Дьяконов. – Кировоград: КГПИ, 1990. – 32 с.
5. Жуков Ю. М. Диагностика и развитие компетентности в общении / Ю. М. Жуков, Л. А. Петровская, Л. А. Растянников. – М.: Изд-во Московского ун-та, 1990.
6. Козлов Н. Й. Как относиться к себе и людям или практическая психология на каждый день / Н. Й. Козлов. – М.: «Новая школа», 1993. – 328с.
7. Краткий психологический словарь / [под. общ. ред. А.В.Петровского,

М.Г.Ярошевского]. – 2 изд. – Ростов н/Д: изд. «Феникс», 1998. – 512с.

8. Мелибруда Е. Я. Ты - Мы. Психологические возможности улучшения общения / Е. Я. Мелибруда. – М.: Прогресс, 1986.

9. Пашукова Т.І., Практикум із загальної психології/ Т.І.Пашукова, А.І.Допіра, Г.В.Дьяконов. – К.: Т-во"Знання" КОО, 2000. – 204с.

10. Прутченков А. С. Тренинг личностного роста / А. С. Прутченко. – М.: Творческая педагогика. – 1993.

11. Словарь психолога-практика / [сост. С.Ю. Головин]. – 2-е изд., перераб. и доп. – Мн.: Харвест, 2003. - 976с. (Библиотека практической психологии).

12. Фетискин Н.В. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.В.Фетискин, В.В.Козлов, Г.М.Мануйлов. – 2-е изд., доп. – М.: Психотерапия, 2009. –544 с.

13. Фопель К. Создание команды. Психологические игры и упражнения: [пер.с нем.] / К. Фопель: Пер. с нем. – М.: Генезис, 2002. – 400 с.

14. Фопель К. Сплоченность и толерантность в группе. Психологические игры и упражнения: [пер.с нем.] / К. Фопель - М.: Генезис, 2002. - 336 с.

15. Шпалинский В.В. Введение в современную психологию личности и коллектива. Учебное пособие / В.В.Шпалинский, Л.В.Морозов – Харьков, 1995.

16. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання: навчальний посібник / Т. С. Яценко. – К.: Вища школа, 2004. – 679 с.

Електронні ресурси

17. Діагностика міжособистісних відносин (Т.Лірі) / Туріщева Л.В. Настільна книга шкільного психолога: Навчально-методичний посібник для вчителя. – Х.: Вид. група Основа, 2008. – С.30-35. [Електронний ресурс]: <http://medbib.in.ua/metodika-diaagnostiki-mejlichnostnyih-39998.html>

18. Визначення індексу групової згуртованості Сішора // Інформаційно-пізнавальний журнал для жінок [Електронний ресурс]: <http://wjournal.com.ua/viznachennja-indeksu-grupovoi-zgurtovanosti.html>

19. Методика «Вивчення згуртованості групи» [Електронний ресурс]: <http://studopedia.org/2-107372.html>

20. Методика «Анкетування: згуртованість, ціннісні орієнтації, референтність, задоволеність» (Г.В.Дьяконов) / Гуцало Е.У. Від теорії – до практики: дослідження малої навчальної групи (класу) студентами-практикантами педагогічного університету. Навчально-методичний посібник. Частина III. – Кіровоград: РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2012. – С.48-49. [Електронний ресурс]:

http://wiki.kspu.kr.ua/images/d/dd/%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F_%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_5_%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81.pdf

ВИЗНАЧЕННЯ ІНДЕКСУ ГРУПОВОЇ ЗГУРТОВАНОСТІ СІШОРА

Призначення та інструкція. Групова згуртованість - один із найважливіших параметрів, який вказує на ступінь інтеграції групи, її згуртованість у єдине ціле – можна визначити не лише шляхом розрахунку відповідних соціометричних індексів.

Значно простіше це зробити за допомогою методики, яка складається з 5 запитань з декількома варіантами відповідей на кожне.

Відповіді кодуються у балах відповідно до наведених у дужках значеннях (максимальна сума +19 балів, мінімальна – -5).

Протягом опитування необхідно вказувати бали.

I. Як би ви оцінили, свою приналежність до групи?

1. Відчуваю себе її членом, частиною колективу (5).
2. Беру участь у більшості видів діяльності (4).
3. Беру участь лише в окремих видах діяльності (3).
4. Не відчуваю себе членом колективу (2).
5. Живу і існую окремо від нього (1).
6. Не знаю , важко відповісти (1).

II. Чи перейшли би ви в іншу групу, якщо трапилася би така можливість (без зміни інших умов)?

1. Так, дуже хотів би перейти (1).
2. Швидше перейшов би ніж зостався (2).
3. Не бачу ніякої різниці (3).
4. Швидше залишився б у своїй групі (4).
5. Дуже хотів би залишитись у своїй групі (5).
6. Не знаю, важко відповісти (1).

III. Які стосунки у членів вашої групи ?

1. Кращі ніж у більшості колективів (3).
2. Приблизно такі ж, як у більшості колективів (2).
3. Гірші ніж у більшості колективів (1).
4. Не знаю важко відповісти (1).

IV. Які у вас стосунки з керівником (класним керівником, вихователем)?

1. Кращі, ніж у більшості колективів (3).
2. Приблизно такі ж , як у більшості колективів (2).
3. Гірші ніж у більшості колективів (1).
4. Не знаю (1).

V. Яке ставлення до праці, (навчання тощо) у вашому колективі?

1. Кращі ніж у більшості колективів(3).
2. Приблизно такі ж, як у більшості колективів (2).
3. Гірші ніж у більшості колективів (1).
4. Не знаю (1).

Інтерпретація результатів.

Рівні групові згуртованості: 15,1 балів і вище - високий, 11,6-15 балів - вище середнього, 7-11,5- середній, 4-6,9 - нижче середнього, 4 і нижче - низький.

